

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԵՂԱՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՊԱՐԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ՈՒՄՈՒՐՈՒ ՄԻԼԻՅԷ ԲՕԼԻԹԻՓԻՅԷ ՎԷ ԻԼՄԻՅԷՅԷ

ՄԻԼԻԹԱԱԼԼԻԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՆՈՒՄԵՐՈ 274 ՃՈՒՄԱ ԷՐԹԷՍԻ

ԻՒՋԻԻՆՃԻԿ ՍԷՆԷ

26 ՕԴՈՍՏՈՍ 1872

Սէտայր Հաղորդէ ընտանիք հաճութեամբ իւր տէ՛ֆա Կարնի Սալը, Բէնջէնայի՛ վէ ճումսա Երթիսի կիւնլէրի քէպիր նիւսիէ իլէ նէշը օլունանագ Գաղէթանըն Ապոնաթը Սէնէվի 6. Ալթը այլըղը 3 պուշուգ վէ իւշ այլըղը 2 մէ՛ֆալիէ վէ պէհէր նիւսիէսի 40 փարա տըր: Թարալար իշիւն բոսթա իւնրէթի զամմ օլունուր: Ապոնաթըն Թարիիսի պէհէր այլըն պիրինտէն եախտ օն պէշինտէն իթիպար օլունանագ տըր: Ղաղէթայա տէրն օլունանագ իշիւն կէօնտէրիլէնէ Եվրագ վէ մէքիսթիպ Ղալաթատա Երմէնի Բիլիսիսի սօղաղընտա 5. 19 իլէ մուրաղգամ Սէտայր Հաղորդէթ մաթպատարնա իրսալ օլունուր: Իլունաթըն պէհէր այլըսար իլը տէ՛ֆա 100 փարա, իքիւնի տէ՛ֆա 60 փարա տըր: Ազաւն նէշըլիթ իշիւն այլընա բաղարըղ օլունուր:

Ա.ՍԻԹ-Ա.ՆԷ. 26 ՕԴՈՍՏՈՍ

ԹԵՎԺԻՀԱԹ

Օրման վէ մատեն նէղարէթի տէվլէթ-լու Մէհմէտ Բուշտի բաշա հաղորէթլէրինէ թէվէհի պուշուրմուշ տուր:

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Էվվէլիսի բէնջէմպիսի կիւնիւ Պապը Ալիտէ ազա օլունան մէհլիսի խասը վիւ-քէլատէ տէվլէթնէ միւհիմ վէ աղըր մէ-սէլէլէր թէղէքքիւր օլունմուշ վէ սիւալ ճէվապ իշիւն սապըղ Սաարաղամ Մահ-մուտ փաշա վէ Եուրայը Տէվլէթ ընիսի սապըղ Նամըղ փաշա վէ Խարիճիյէ նա-ղըրը սապըղ Սէրվէր փաշա պաթէղքէրէ ճէլպ օլունմուշլար իսէ տէ, Մահմուտ փա-շա էօղը պէյան իտէրէք կէլէմէյիպ, Նա-մըղ փաշա իլէ Սէրվէր փաշա կէլիլլէր տիր, իշպու մէհլիստէ պիւնիւմլէ վիւքէ-լա հաղըր պուլունուպ ախշամ կէճ վաղըթ տաղըլմըշլար տըր:

Մէհմուտ վէ կէօրէ, միւշարիլէյի բա-շալարըն ճէլպ օլունմասը մուգատտէմ ազա օլունան իսթիլըրաղտան տօլայը իմիշ:

— Եգօտրա վալիսի էսպաղ-Իսմայիլ փաշա տախի պա իրատէի Փատիշահի աֆվ պուլըրուլուպ Ստանպօլա ալտէթի հաղըրն-տա քէնտիսինէ թէպլիւր վէ իսթար պուլ-րուլմուշ տուր:

— Կէլէնտէ Գուգիկունճուգտա վու-գու պուլան եանկընտա հարիգէտէ օլան-լէրէ թէվլի օլունմագ իւղրէ մէհնուր Բօ-շիլտ թէրաֆընտան օն պին ֆրանգ կէօն-տէրիլմիշ տիր:

— Սապըղ Սատրաղամ Մահմուտ բա-շա իլէ Մ. Հիւրը պէյնիստէ Բումէլի թի-ֆուր Եօլունուն Եհնի մուգալլէլիսինի թէտ-

գիւղ իլլէմէք իւղրէ թէշըլի օլան զօմիսի-օն էվվէլիսի կիւն Աւթըր-Թիւրք պան-գասը տիրէթօրու սաստէթլու Պնտրոս էֆէնտի Գուլումճեան հաղորէթլէրինիլ ըի-յասէթի թանթընտա օլարագ թէճէմիւ իթմիշ տիր:

— Տիւմըն Ահքեամը Ապիլիէ նաղըրը էսպաղ Մէհմէտ Բուշտի բաշա հաղորէթ-լէրինիլ Ամասիայա կիթաիլլէրի էանտէ, հայիղ օլտուղլարը Մէհիսի վէ Օսմանի նըշանը զիլլանլէրի քէնտիլէրինտէն ալլըն-մըշ ըտը իսէ տէ, պու քէրրէ թարաֆը էշ-րէֆը հաղորէթը Փատիշահիտէն իլթիֆաթ իլէ երնէ իտտէ վէ իհսան պուլըրուլմուշ տուր:

— Մէհլիսի վիւքէլատէ մէվլըրի թէ-ղէքքիւրէ գօնուլուպ Սթանպօլ վէ պիւլա-տը սիւլասէնիլ թէշըլի օլան նիղամնամէ պու քէրրէ թապ օլունմագտա պուլուն-տուղու, վէ նիղամնամէի մէղքիւրուն ահ-քեամընա թէֆվիքէն ինթիլապը ահալի իլէ հէր տայրէտէ պիր մէհլիս թէշըլի վէ Ասիլթանտէ Եախա իւղրէրինէ վէրկի ալը-նաճաղը մուգարրէր պուլունտուղու իշի-թիլմիշ տիր:

— Վիլայէթլէրտէ էմվալը միրիյէնիլ թահսիլի իշիւն Մալիյէ նէղարէթը ճէլի-լէսի թարաֆընտան պաղը ըսլահաթլար իճ-րա պուլըրուլմաղը Լէվնթ Թալաթ մահքի տիր:

— Ուսուլու պէլլէտիլի իլթիլգասընճա քէմիք թօփլամագ եասագ օլուպ, մէմլէ-քէթ իշինտէ մաղաղալարը պուլունան պաղը թիւհարլէրին թօփլաթմագտա օլ-տուղլարը քէմիքլէր տըշարը մէմլէքէթէ նաղլ իթմէլէրինի միւպէյիլն խարիճիյէ նէղարէթի թէրաֆընտան սէֆարէթլէրէ թահրիլթը ումուլիյէ կէօնտէրիլմիշ օլ-տուղու Լ. Թէրօտէ մէրվի տիր:

— Զււր-զաղէթասընտա օղունտու-ղունա նաղարէն, Պաղտատա կէլմէք իւղրէ Շէյի Ահմէտ նամընտա պիր քիմնէ վաթ-րա րաքիպէն Ահիլ իսկէլէսինէ վասլ օ-լուպ անտէն հարաքէթ իթմիշ, վէ օ ախ-շամ հէր քէս ույգուտա օլտուղու հալտէ մէրգուլ Շէյիսին աղլընա խիֆէթ կէլէ-րէք վէ էլինէ ալթըր ճարիհէ կէշիւրէք իպլիտա դարաղօլ նէֆէրինի սօնրա զը-լալուղու վէ գափտանը վէ պիր նէֆէր պէօլիւք էմիսի իլէ սիւարի ապքէրին-տէն պիրիսինի տարպ վէ ճէրհ իլլէյիպ վէ պունու միւթէպըրպէն քէնտիսինի տախի տէնիլլէ աթարագ զարդ վէ թէլէֆ օլմուշ տուր, վէ գափտան տախի պիր գաշ սա-աթ սօնրա ճէրհտէն միւթէէսիլէն վէֆաթ իթմիշ վէ տիկէրլէրինիլ Խարալարը զա-րարըքճա իմիշ:

Աղիլիյէ վաթօրլարընը թէճրիւպէ զըմընտա ալթը մահ մէօնլէթիլ թահիւտ իտէն գուլմանեա, միւճէտտէտէն քիւ-շիւք վէ պէօյիւգ օն իքի վաթօրուն ինչա-սընը Լօնտրայա սիփարըշ իտէճէյի, վէ կէօս-թէրիլէն պաղը շէրայիլթ հիւքիւմէթը Սէ-նիլլէ թէրաֆընտան դապուլ օլունտուգտա մէղքիւր վաթօրլար դաթիէն թահիւտ օ-լունանաղը իշիտիլմիշ տիր:

Մուգատտէմա Աղիլիյէ վաթօրլէրի-նիլ իտարէսինտէ կէօրիւլէն նիղամ վէ ինթիլգամըղըղ վէ պու եիւղտէն զուհու-րա կէլէն իշթիքեալէր կէրշի Շիրքէթը Խայրիլլէ վաթօրլարը հաղըրնտա հէր շէնտ վուղու պուլան շիքիպէթլէր գատար օլ-մայըպ, ֆաղաթ իտարէսինճէ տէրքեար օլան նիղամըղըղ իլէ մէմուրլէրինիլ սուի հարաքէթլէրի, վէ Եօլունարա իճ-րա իթմէքտէ օլտուղլարը հաղըրըղլարը վէ թէրպլէյէ րայէթսիլլիքլէրի, վէլա-

սըլ պաղը սըրգաթ կիպի հալէրէ տախի
ի ճիւղար ի թախիքէրի ի շիտիւմէքոն ի տի :
Վէ Լաքին մաս թէչէքքիւր վէ ի ֆ-
թիւար ի քրարա մէճպուրուզ քի օ էսկի
հալէր պու կիւնքիւ կիւն քեամիւն մահֆ
օլուպ, Մէհտը իւլեայի Սալթանաթ վէ
իսմէթ Վալիտէ Սուլթան Ալիյէթիւլլահ
էֆէնտիմիզ հաղրէթէրինին սարաֆէրի
պուլունան Մըսըրը զատէ ութուֆէթլու
Պօղոս պէյ էֆէնտի հաղրէթէրինին էօհ-
տէի վալլէրինէ իհալէ պուլունալլատան
պէրու մէզքիւր վաբօրլէրին իտարէսինտէ
միւշահէտէ օլունան հիւանիւ նիզամ,
տըզաթ վէ ի ճիւղար, վէ պուլունան
դաթիւնաղար ի յիւմաս վէ թաթիյէ ի-
լէ իսթիւտամ օլունան էհլիյէթիւլլահ քիմ-
սէլէրտէն սարֆը նաղար պիւրլէ, հէր
իւլէ էրպապ վէ լիագաթ վէ դապիլիյէթի
տէրքեար պուլունան մէմուրլէրտէն նասպ
ու թալիին պուլունամասը, վէհաթը Ս-
զիլիյէ վաբօրլէրինտէ իգթիզա իտէն ըս-
լաչաթ էֆէնտիյի միւշարիւլլահին հիմէ-
մը ճիւղիլէրի իլէ ինրա պուլունամադտա
օլունալունա մէսրուրէն պէյան դըլըպ,
միւշարիլլահ պէյ էֆէնտիինին միւր ու
միլլէթէ օլան սըտգ ու սատապաթը
մէհնուտ վէ միւսէլլէմի ալէմ օլունալուն-
տան իշպու Ս.զիլիյէ վաբօրլէրինին թէ-
րադըսը իլէ քէսպը ճէսամէթինէ հիմէ-
մը վալլէրի տիրիզ պուլունամադտա մէ-
մալիքը մահրուսէի Շահանէնին հէր իս-
կէլէլէրինէ իշէյէն էնէպի վաբօրլէր-
նին միւտալիէլէսինի պիւթիւն պիւթիւնէ
դալըրըպ վէ մէճպուրլիյէթտէն իսէլա
թիմէյէ վէ գաղանտըլարը միլիօնլարճա
լիւրալըրն տէվլէթին խաղնէսինէ կիրմէ-
սինէ վասէթա օլունաղը միւսթաղնի թա-
րիֆ տիր :

ՍԵՏԱԹԸՆԱՄԷԻ ՀԱՊԸԳԻՍԹԱՆ

(273 է.Յ. Նահրուհի պոքի)

Իմոի պիլիմ տախի քէնտիլէր իլէ
գաչա պիւլմէմիզ իշին, պիլէ պիւրէր ինէս
էսթէր ի թա իլլէմէլէրինին նիյազ ի թալիյի-
միլտէ, փէք էյի տէյէրէք տըշարը չըզըպ,
լաքին պիւր ազ սօնրա, 150 գատար գալ-
գան վէ մըզըրազըր ասքէրլէր իլէ իշէրի
կիրէրէք, « իլլէ գաթըրլար հապըր տըր »
տէտիլէր : Պու տէֆա պէյիւք պէյլէր
տախի կէլիլիլէր, վէ տըշարտա պէքլէր-
լէր իտի : Լաքին պէյիւք սանտըզլարը
կէօրալլէր իտէ, « պու դատար աղըր
սանտըզլար նասըլ գաչըրըլաճադ, պուլնլար
պիլիմ միւսթանէլ ֆիրարըմըլա էնկէլ օ-
լաճադ տըրլար, պարէմ իշինտէքիլէրի
քիւլիւք քիւլիւք պաղլայըպ պիլլէ թէս-
լիմ թիլիլիլէր քի ասքէրլէրիմիզ գաչըրա-
պիւլիլէր, վէ եօլտա հէմ պիլլէ հէմ սի-
լէ դօլայըր գօլուն » տէտիլէր : Պու քէ-
լամըրըր օէյլէմէյէ գալմատը իլլէ աս :

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

ՊԵՇ ՀԻԻԲԻԻՍՏԱՐԱՆ ԻԹԹԻՖԱԳԸ

Բուսիա զաղէթալէրին էն ի թիպար-
լըսը օլան վէ Բէթըրսպուրկ ահալիլի միւ-
թէպէրանընըն թէրճիւմանը պուլունան
կաթի քէ Ս. Պաշա շու վէճհիլէ պիւր իվա-
յէթ նաղլ ու հիքեպէ ի թմէքտէ տիր :
Շու արա Շըմալի իւլ իմէրաթօրլար
միլանէսինտէ օլան աղտը ի թիլիֆադտան
մատաւ, տիկէր պէյ հիւքիւմաթարան պէյ-
նինտէ, եանի Բրուսիա, վէ Թիւրքիա, վէ
Ինկիլիթէրա, վէ Իթալիա, վէ Ա.վաթիւա
ի թիլիֆադը իվալլէթ օլունամադտա իմիլ :
Վէ Լաքին զաղէթալը մէզպուր պու ի թ-
թիֆադըն աղտը միւլլէրն օլամայաճաղընը
պէյան ի թմէքտէ տիր, վէ Ա.վաթիւա իլէ
Իթալիանըն ի թիլիֆադ ի թմէսի մինասի-
պէթիւզ պիւր շէյ տիր, տէր մէզքիւր զա-
ղէթա, չիւնքի պու ի թիլիֆադ պիւր ալնը
Բաբա իլէ Մօրմօնլարըն ինիսի ի թիլիֆադ
ի թմէյէ պէյնիլէր :

Բուսիա զըլապընտա պու ի թիլիֆադ
Բուսիայէ պիւր իլանը հարապ տէմէք տիր,
քի Ա.վաթիւա իլէ Սլալ գալմընըն պէյն-
լէրինտէ գատիմ իւլ էյամ տէշէթամիլ
պիւր միւտարէպէ բէյտա օլունալա սուհ
ու սալահ վէ ի թիլիֆադը իսալիսէնին հու-
սուլի միւլլէրն օլամայաճադ տըր :

Ղաղէթալը մէզպուրուն գալլինէ
պու ի թիլիֆադտան Բուսիայա պիւր խա-
լէլ կէլլէյէճէյինի պէյան իտիւպ, վէ Ա-
վաթիւա իլէ Թիւրքիայա էհլամիլլէթ
վէրմէյիպ, պիւր միւհարէպէ զուհու-
րինտէ Ինկիլիթէրա տախի Բրուսիայա պիւր
նէֆէր ասքէրի իլէ վէ եախաւ տօ-
նանամաթնտան պիւր սէֆինէ իլէ տախի
միւսալլէնէթ ի թմէյէճէյինէ քեամիլլէն գա-
նի օլունալա տուր, վէ Իթալիա տախի Մարա-
սանըն էֆքեարը ճուլհուրլիյէսինտէն պիւր

քէրլէրտէն պիւրի անսըզըն գըլըճըն չէք-
մէյիլէ իքի պէյիւք սանտըզլարըն իրինի
քէսմէսի պիւր օլտու, էյիլէ քի չափուգ ի-
տին, վաղթըմըլ հօգ տուր տէյէրէք,
սանտըզլարը գըլըմադ տախի իսթէր իտի :
Իսահակ սըբաղան նէֆէրը քիլըգուլուն
շու հարաքէթինտէն կիրիֆթարըր րաչէ օ-
լարադ սէրիան անալթարընը չըզարըպ
վէրտի վէ պըրադմատը քի սանտըզը գըր-
պըն, վէ քէնտիլէրինին թէրթիպի իւզրէ
իշինին էշեալարընը պօհճալարա թադսիմ
իտիւպ, հէր պիւրինէ պիւրէր առէտ թէվ-
զի իտէր իտի : Պէն իտէ սանտըզըն պիւր-
նին իւզէրինտէ տուրմուշ, շու նալիւհան
իւլ զուհուր վէ պարապար վուգուլաթը սէյը
ու թամաչա իտէր իտիմ : Սանտըզըն պիւ-
րի պօշալըպ, սըրա էլպիսէ վէ ալանիի
ըուհանիլի շամիլ օլան սանտըզա կէլտի
իտէ, Իսահակ սըբաղան պանա իմալլէի
նիկեան, վէ պէնտէն մինէթ վէ մուս-
վէնէթ իվաթիմատ իլլէտիլիլի կէօրալլա
իտէ, պիւթիւն գուլվէթիմ իլէ աչաղա է-
նիպ, գօշտուլ վէ իլլէրինէ կիրիպ, վէ
օլան ճէպլէ գալըր գօշարադ շու թարգ
սէյլէտիմ : « Իլլէ պիլլա արգիւնիւզիւ ին-

ի ճիւղար ի թախի քէնտիլէր իլէ օ հարաքէթտէ պուլուն-
նաճադ տըր :

Իմոի զաղէթալը մէզպուր պու վէճհ
իլէ իսթմի քէլամ իտէր, « պէշհիւքիւմ-
տարանըն իշ պու ի թիլիֆադընտա, Բրու-
սիա եալլընըլ ճէսամէթըր առքէրլիյէսի իլէ
զալըպ, տախիլինտէ միւշքիւլաթը աղի-
մէլէր միւշահատէ իտէպիլիլի, վէ գուլ-
վէթի իտէ մատաի օլունալըպ անճադ մանէ-
վի օլունալընու ֆէհմ իտէճէք տիր : Աւըս-
թիւանըն մուսալլէնէթիլէ Տանիմարդալը վէ
սօնրա Աւսթիւալը, Իթալիանըն մուսալլէնէ-
թի իլէ վէ Մարանալը տիլլօմաթըր իլէ
ֆէթհ ի թմէյէ պէյնիլլէ, Բրուսիանըն
կէրչի միւսթաղիլ պիւր տիւշլէնի հիւ պիւր
վաղթը զուհուր ի թմէտի իտէ տէ, չայէթ
պու պէշ հիւքիւմաթարլէրին ի թիլիֆադը
միւլլէրն օլունալ իտէ, Մըրանսա ճիւլհուրլիյէ-
թի իլէ Բուսիա օլունաղը հիւլլէյտա տըր :

Պաղաթ իքի վաղաա պու ի թիլիֆա-
դըն նամիւլլէրն օլունալընու իսպաթ ի-
տէր :

Էվլէլա Բուսիա իմէրաթօրլուն
միւլաղաթտա պուլունամաթը տըր քի միւ-
շարիլլահին ալէյհինէ գըլաթ օլունամադ-
տանինէ Իթալիա գրալընըն միւլաղաթը
մէզքիւրտէ պուլունամամաթը տըր քի, քէն-
տիսի հաղըր պուլունամաթըր թադտիրտէ,
կէրէք հալը հաղըրէյէ վէ կէրէք միւս-
թաղալլէտէ նասըլ պաղլանմըլ օլունալ :

Թիւլլէ նամ Ինկիլիլ զաղէթալընըն
1869 նումէրօլուն վէ աղօսթօս 24 թարի-
խի իլէ նուսիսէսինտէ ալթի իւզլիքը հա-
վատիսի օգուլուլ :

Քիլտանի միլլէթի բաթրիյի Մօնա, Ու-
տունուն Ուղղափառըր խուսուսինտէ էք-
սէրի զաղէթալլէրտէ պիւր թաղըմ թէվա-
թօրլէր վուգուլ պուլտու իտէ տէ, պու

լա ի թմէքտէլիլ, պու պարապըրըլ նէ օ-
լաճադ » սանտըզը աչաղըմ վաղթը ճիւմ-
լէսի էթրաֆընա տիլիլիպ, պիւր նաղարը
իլլէթիպ իլէ տիգ տիգ սանտըզըն իշինի
տըզաթ իտէրլէր իտի, վէ պէն էշեա-
լէրի պօհճա պօհճա պաղլայըպ, պիւրէր
պիւրէր թէվլի իտէր իտիմ : Ավանիի մու-
պարէքտէն, վէ սայիլ էշեալը մուգատ-
տէստէն էլիմէ կէշէնլէրի ճնլարըն կէօղիւ
էօնիւնտէ գօյնուլա վէ ճէպլէրիմէ վաղ
իտէր իտիմ, Չգեստլէրի տէ պիլիմ Նա-
ղարէթի իւզլմէթքեարըմըլա վէրիլ
իտիմ, վէ օ տախի պիւր եէրէ սաղլար ի-
տի : Պունա դարչըր ասլա սէս չըզարմադ-
լար ըտը, վէ Սլահ թէրաֆընտան կէօզ-
լէրի քէօր օլունալ կիպի, էլիմտէն գալի-
մադ կիպի պիւր մէյլ վէ էսէր տախի կէօս-
թէրմէյլլէր իտի : Շայէթ պաղը տէֆա
պիւր շէյ գօրաթմադ իշին էլլէրինի սան-
տըլա տօղրու ուղաթտըզլարընտա պիլլէ,
էլլէրինէ վուրարադ թէքտիր իտէր իտիմ,
վէ Ամարա իսանը իլէ « պէյիլլէրլիլիլ-
տէն նասլը էյըրէնին, պաղըն քի նասըլ
սիւքիւթ վէ սիւքիւնէթ իլէ սէյը իտէ-
յօրլար » տէր իտիմ : Վէ ֆիլ վաղը պէյ

կիւն թէչէքքիւրէն պէյան իտէրիզքի , Ի-
նչէր նամ զազէթայա Մուսուլման վարիա
օլուպ տէրն օլմն իսպարա նազարէն ա-
լափրանկա յուլիսին 18 իննի կիւնիւ Պատ-
րիարքը միւշարիլէյն Սուաքեւական Նուի-
րակ Մօնս . Ձաքարիա Ֆանչուլի հուզու-
րունտա Վատիդանեան սինադոսուն ազա-
յիտի տէրիյէ (տոկմաթիք) սիճիլլէրինի
քեամիլէն դապուլ իթտիլիին պէյան իթ-
միշ տիր :

Պատրիարքը միւշարիլէյն կիպի միւ-
թէպէր պիր Չօպան , եօլունու շալըրմըշ
օլտուղունու ֆէհմ իտէրէք սիւրիւսիւ իլէ
պէրապէր բահը սէլամէթէ ավաթ իթ-
տիլինէ դալպիմիդտէ հիւս իթտիլիմիդ
մէսրուրիլէթ վէ մահալալիլէթի իսասէ-
թէն պէյան իտէրիզ :

Քիւրէիւն ափօրօղլու էֆէնտիլին վէ-
քիլի պուլունան Էնֆիլէճի իլէ Դաւիթեան
վէ Պալաշեան նաման չիզմաթիլէրին էվ-
վէիլիսի կիւն Սաթմանէտէն կիթտիքէրի
իլիթիլիլի տիր :

Պէյնէլ նաա շու չիզմաթիլէրին հազ-
ղընտա պիր զաշ տիւրիւ հալաթիսէր
րիվայէթ օլմագտա տըր , պիր րիվայէթէ
նազարէն Գասպարեան պուլունտուղու մա-
հալտէն չիմաիյէ դատար պիր մէնֆաթ
կէօրմէթիլինտէն արթըգ օսանմըշ օլտու-
ղու ճիհէթիլլէ պրագըպ սավուշաճաղը
Քիւրէիւնըն մալիւմիւ օլուպ , Էնֆիլէ-
ճիլի անըն եէրինէ դայիմագամ նասպ վէ
թայիլին պուլուրմուշ , պիր րիվայէթտէ
տէ պու ափօրօղլու թաշարալըն պիր
իքի մահալինտէ քէնտուլէրտէն թէրաֆա
հիշ տէյիլ իսէ Պիտէ իքի քիշի պէլքի
պուլունապիլիլ տէյու Շարգըլ ֆըրգասը-
նը ինանսըրըպ ալաթմըշ օլտուղլըն-
տան , չիմաի անլէր տէ մատամ քի սօն

լէրին իքիսի քէմալը սիւքիւնէթ իլէ եա-
նըմըղտա տուրուպ , էլլէրինի ուղաթմաղա
եաթաթ պիր շէյ իսթէմէյէ ճէսարէթ իթ-
մէրէք սէյր ու թաժաշա իտէրէր իտի :

Իքիննի սանտըղ պօշաթաղըմըզ դէ-
ման , տըշարըտան նալէհան պիրի պէյլէ
պաղըրտը , « չապուդ իտիլիլ , իլթէ տիւշ-
մէն կէլտի , դաշալըմ » : Օնուն պէյլէ
պաղըրմաթը իլէ պուլնլարըն պրագըպ դաշ-
մալարը պիր օլտու , Հապէշ թէրմիւմա-
նըմըզ տալի , քի զաթէն հէր սըրըմըզա ,
վէ նէմիլ վար նէմիլ հօդ իսէ , ճիւմլէ-
սինէ ալիւհա օլտուղունտան , օ դարդա-
շալըգ արասընտա բէք չօդ էշեամըզը ալ-
մըշ , վէ պէյաղա տայիր կիլինէճէյիմիլ
էսլապարտան պիր շէյ պիլէ պրագմա-
մըշ , օլ տագիդէտէ օ տալի դայալ օլտու :

Պուլնլարըն պու եօլտա ուսթալըգ վէ
տէսիսէ իլէ պիլի սօյմալարը պիլի 800
թալէր զիլանա ուղրաթտը իսէ տէ , պու-
նա օ դատար քէտէր իթմէտիք : Նանըմըզ-
տա պաղը միւշլիլէրին թահրիւթը վէ
Հինտիլմանա միւթէալիդ էվրագլար վար
իտի , իլթէ պուլնլարըն զայ օլմասը պիլի
փէք պէյիւք աճը վէրտի , Ձիւնքիւ Ի-

սօնունտա պու մահալալիլէթի դափթան
կիպի իւղէրիմիլէ կիլէճէք իտիք իսէ ,
նէ մուճիպ իտի պիր չօդ իրալար սարֆը
իլէ թաշարալարա տաթալար կէօնտէրիպ տէ
հէրմուաճիլ ֆըրգասըլըն թէքսիլի իլին
նապէճա հարաքէթէրէ դըյամ իտիւպ ,
Գաթօլիքէրի թահիլ իթմէք նէ լաղըմ
իտի , Շիմտի շու հալ սիլիլ զիւլլ տէյիլ
մի տէյու լաէն դաթի Քիւրէիլտէն թաղ-
իլիլ իթմէքտէ պուլունտուղլարընտան ,
մէրգըմ տալի Շարգըլարըն պու հազգ-
լը իլթիլքեալէրինէ արթըգ թէհամմիւլ Է-
տէմէտիլինտէն Էնֆիլէճիլի թաշարալ սա-
լի վէրմիշ , քի հիշ տէյիլ իսէ քիզպիլթ
վէ միւթիլէրիւթը շամիլ թահրիւթը
իրալի իլէ շու ֆըրգա ազ պիր վաղըթ
տահա տուրապիլին :

Տիկէր պիր րիվայէթ տալի շու օ-
լույօր քի , ափօրօղ ֆըրգասընըն մուգատ-
տէմա թէմէլ թուլաճաղընը միւշլէմէլ
կէօրմէլէրի իլէ թաշարալարա պուլունան
մասալաթկիւղարլէրինէ իսպարաթը թէ-
լէկրաֆիլէ իլէ թէպիլ իլլէյիպ , մուալի-
լիէրէն տալի պա թահրիւթ թասալիլ ի-
տէճէքէրի պէյան դըլընմըշ իսէ տէ ,
պուլա մուաֆֆագ օլունամաղըլընտան ,
մասալաթկիւղարան ինտիլտէ մահալա
դալմամագ իլին Էնֆիլէճիլի թահրիւթ
մագամընտա եօլալըլար :

Գալըր քի Շարգըլարըն պաշլըճա
րիվայէթ վէ թէվաթուր իթտիլէրի շէյ ,
պու ափօրօղլուար Մահմուտ բաշա զէ-
մանընտա Գաթօլիքէրին թաշարալարա
պուլունան քիլիսէլէրինէ սահիպ օլմագ ի-
լին պիր ֆէրման չըգարթմըշլար , վէ
չիմտի օ ֆէրման իլէ կէյալ Էնֆիլէճի կի-
տիպ իսթէտիլի կիպի իշ իճրա իտէճէք
իմիշ , վագաա Քիւրէիլտէն ագտէմէ
պէյլէ պիր ֆէրման չըգարթտըղը սահիհ
իսէ տէ , չիմտի մէզքիւր ֆէրմանը ալմա-

սահակ Սըբաղան մուվաֆֆագիլէթ իլէ
Հապէշիլթանտան մուալէտէթլէրինտէ ,
բաթրիք հաղըթլէրինին հիւսնիւ ըիզասը
իլէ Հինտիլմանա աղիմէթ իթմէք էֆ-
քիւրընտա օլտուղու էճիլտէն , պու վէ-
սիլէ իլէ օ մէմալիքէ միւթէալիք էվրագը
միւշլիմէյի պէրապէր ալմըշ իտի : Պու-
նուն իլէ պէրապէր պէյլէ միւսիւպէթլու
վէ զայէթ իլէ մուլաթարալը վուգուաթ-
լարտա պիլիլ մէրհամէթիլի կէօթէրէ-
րէք պիլի սաղ սէլէմ հիմայէ վէ մուհա-
ֆաղա իտէն Հազգ ճէլը վէ Սլա հազ-
րէթլէրինէ մէֆրուղ պուլունտուղունու
թէչէքքիւր վէ չիւքրանիլէթի իլիպ իլլէ-
տիք : Շիւպէտիլ ալմանիլի մուգատտէսէ-
նին վէ սայիր էլպիսէ վէ էշեալէրին դուր-
թուլմաթընը մահալ Հազգ Թաալանըն
թէտպիլինէ պօրճույուղ , քի հէրնէ դա-
տար պու էշեալէրտէն պիր մըգտար շէյ
եոլմա օլմուշ իսէ տէ , օ դատար էլլէմ-
լէրինտէն տէյիլ տիր : Հիլին ֆիւրալէրին-
տէ զանն իտէրսին քի քէնաի պարպար-
լըգլարընտան օրատա պիր էսէր պրագ-
մագ իւղըն դալլ ու դարար իթմիլլէր ի-
տի , Նիլին քի տիւշմէնին օրայա տուլու-

լարը , վէ Էնֆիլէճի ֆէրման իլէ կիթտի
տէմէլէրի սըրֆ եալան տըր :

Շարգըլար եօլ թէչէքքիւրէիլ ֆըրգա-
լարընա ֆէրման տէյու կէօթէրիպ ինան-
տըրմագ իսթէյօրլար իսէ , եաթրն տա ա-
տի պիր քիւհալար եօլ թէչէքքիւրէիլ տէյու
կէօթէրիպ ինանտըրապիլիլլէր , ֆագաթ-
ֆըրգանըն արթըգ ափօրօղլուարա էմիլ-
յէթլէրի սէլպ օլտուղունտան , Ղալաթա
սարրաֆընտան նէյր օլունան պու արաճի-
ֆէ ինանմամագտա տըրլար :

Պունու իլէ պէրապէր , պիլլէրին մէս-
մուաթընա նազարէն , Շարգըլար կէրէք
չիմաիլէ դատար վէ կէրէք պուլունան պէյ-
լէ սարֆ օլմուշ վէ օլաճագ փարալարը
թանըմայաճաղարընը բրթէթթօ իթմիշ
օլմալարը իլին , ափօրօղլուար սօն տէրէ-
ճէ միւղայիքէտէ պուլունտուղլարընտան ,
Քիւրէիլտէն թէրաֆընտան պիլ վէքիւլէ
թաշարալա ագճէճէ ագտ օլունամագ ժու-
ղուլա Էնֆիլէճի քիտէթ իտէճէքմիշ ,
ֆագաթ Շիլմաթիլքիքտէ նոմտար վէ Հե-
րետիլիլուղտա շէօհիլէթիլար Էնֆիլէճի
նամ ափօրօղլունուն , Հերմուաճըլըն ին-
թիլարը իսպաղաթունտա միւսէլլէմը ալէմ
օլմն սայ ու զայրէթի , վէ լէյլ իւ նիհար
հէր տայրէլէրի վէ էվլէրի վէ տահիլտա-
նէլէրի տօլաշըպ ֆըրգանըն քէսպը դուվ-
վէթի զըմընտա ճահա ու իդտամը , ին-
տէլ Շարգըլ թագտիր օլունամաղին , մէր-
դումուն նալէհան Սթանպօլտան աղիմէ-
թինէ միւքէտտէր օլմալարը իլէ , եէրինէ
հանիլ զայրէթէշ վէքեալէթ դալըլընը
պիլլէմէտիլլէրինէ թէչէթիլ իթմէքտէ ի-
միլլէր :

Պիլլէր պունուն իտպէրի իլէ ագտ
իտէճէքլէրի ժողովընը դարարլէրինի ի-
լիթտիլիլիլտէ , Շարգըլարա պիլտիլմէյի
վատ իտէրիլ :

լինտէ , պիլի քիւլ իսթիւնէ օլթարմուշ
պուլմագ , վէ էմալքիմիլտէն հիշ պիր
շէյ էլլէրինէ կէչմէք իլին պիլիմ սա-
քին զլտուղունուլ իսանէյի թուլուշտուր-
մագ էֆքեալը իլէ իթթիսալինտէ վագի
օլթ վէ աղաճտան մամուլ գուլիպէյի ա-
թէչէ վէրմիլլէր իտի : Լաքին էլթաֆը
Պարի պիլի պաւնտա տա դայըրտը , վէ
իլթէ պնըն մէրճալէթի սայէսինտէ քէ-
տէրիմիլի ֆէրամուշ պիլլէ , սէրիան դօշ-
տուղ , վէ աղիմ դալմէթ իլէ հարիլի մա-
հալինտէ իթֆա իլլէտիք :

Օ կէճէ պիլլէն վէ պիլիմ իդա-
մէթկեալմըղըն ալթ դաթընտաքի մահ-
պուլարտան մատաա ճէպէլտէ քիմնէ
դալմատը : Պու մահալալար պէքէսիլ
դալըրըլարընը կէօրտիլլէր իսէ , զիննիւ-
տէն քէնտիլէքինի իսէլա իթմէմիլ իլին
պիլլէ րէճա վէ նիաղա պաշլալար :

(Տէլաֆ)

Պէտքը Գործարարական Գործունէութեան
Կարգադրութեան Կէնտրոն

(268 նուագարանային պարտիզ)

— Պարոն պիղքերն են սէպէպիլէ պու գատար սորկու սիւալ իտէյորսուն, պիղ սիզէ արթըգ հէր հալիմիզի պէյան իթարիք:

Է. Պէնտէնիզ սիզէ վագը օլան սիւալլէրիմ իւզէրինէ կէրչի սիզին թագրիթի-նիզ իլէ Գաթօլիք քիլիսէսինէ գարչը իւ-եանընըր ալնատըմ իսէ տէ, տահա իյ-զա հիտէճէք շէյլէր վար տըր քի անլէրի տէ թափսիր պույուրմանըր ըէճա իտէ-րիմ, իսուսուսի իլէ չկաթողիկոս տէյու եաթըպ մէյսանա գօյտուղունսզ քիմսէ-նին ահվալինէ միւպէյին պիր վագըթտան պէրու իսպէր ալամատըրմտան, պու իթիթար հէր են գատար հերետիկոսու-ղա պաթիթար օլտու իսէ տէ, աֆօրօզլու Գիւրէթիան էֆէնտի բաթրիք նասպ ու թայիին օլալրտան պէրու անըն իսմի հիչ իչիտիլմէզ օլտու:

— Բէք էյի պիղլէր սիզէ պու շէյ իչին տալի մալիմաթ վէրիթիզ, վէ լա-քին տիկէր կէճնա ռիւալ իտէճէք շէյ գալմատը եա:

Է. Պաշըճա սիւալ օլունաճագ մէ-վատլէր կէրույէ պրագըլըր, պէնտէնիզ շիմոյիէ գատար, քի իքի սաաթտան զի-յատէ օլտու, շու գաղինօտա սիզին իլէ մուհալլէրէ իթմէքտէ օլտուղունսզ հալ-տէ, սիզին քէնտի թագրիթ վէ իգրանըզ իլէ աֆօրօզլուղունսզտան հերճուածող-լուղունսզտան իթթիւր վէ եալան մէմ-պաար օլտուղունսզտան, վէ նապէճա հարաքէթլէրինիզին հիքեայէսինտէն պաշ-գա պիր շէյ աղնաեամատըմ:

— Այ էֆէնտիմ պիղլէրի պու գա-տար թագրիթ իթմէյինիզ, շիմոյիէ գա-տար են քի սիւալ իթարինիզ վէ պիղլէր տէ իգրար իթարիք իսէ, պունտան պէօյ-լէ վագը օլաճագ սիւալլէրինիզի տալի պի այնը իգրարտէ պուլունսզ թաստիգ իտէճէյիմիգտէն զահմէթ պույուրմայընըր:

Է. Խայըր, պէնտէնիզ սիզի թագ-երիք իթմէյորում, շիմաթի իտէճէյիմ սիւալլէր պիր գաշ շէյտէն իպարէթ օլա-ճագ տըր, էվլէլա սիզին ֆըրգանըզըն իսպալի հուգուգ վէսիլսի իլէ պաղը կէօ-նէ մէսթուր թութուղու էֆքեարլէր, սանիյէն պիզիմ Սիս վէ Աղթամար կա-թողիկոսուգլարը, սալիսէն Հասուն էֆէն-տինին մէմալիքի մահրուսէի Շահանէտէն իլարաճ օլունմասը, պու իւշ շէյին պիր պիլինէ տօլայրտան եալօտ եաղընէն միւշահէպէթի պուլունմայըն պունուն իւզէրինէ սիզլէր իլէ պիր աղ տահա կէօրիւշմէք արզիւ իտէրիմ:

— Աճայիպ, պիզիմ իսպալի հուգուգ վէսիլսի իլէ մէսթուր թութուլան էֆ-քեարլէր սիզին Աղթամար վէ Սիս կաթու-ղիկոսուգլարընա նէտէն միւշահէպէթի օլույօր:

Է. Էվլէթ վար տըր, ֆաղաթ սիզին

քիլիսէլէր պոսմագլըղա տէվամ իթմէնիզ կիպի, զիհնինիզի պու շէյ իւզէրինէ մէշ-ղուլ իթմէյիշ օլտուղունսզտան պունու-ֆըրգանըզ հէփսի պիլէմէզ:

— Բէք էյի ամմա սիզ պըրը միլլէթ պիզ պըրը ֆըրգա, սիզ իշմիածնական, պիզ հերճուածող, պիզիմտավամըրն սի-զին միլլէթէ եալօտ մէղքիւր կաթողի-կոսլարա նէ միւնասիպէթի օլապիլի:

Է. Սիւսիւ աճէլէ պույուրմայընըր, պու պիր հալլ օլունմայոճագ, միւշքիլ վէ թաճիւպ օլունաճագ պիր մատտէ տէյիլտիր, սիզլէրէ պու շէյին միւնասի-պէթիին վէ միւշահէպէթիին պիր աղտան պէյան իտէրիմ:

Մէրգում իշմիածնական զաթ, օլ արա գաղինօտան տըշարը չըգտըրընտա, պու միւսիւլէրին եալընըճա պիր պիրլէրի իլէ վագը օլան մէշլէրէթլէրի:

(Պէրը - Ժր-)

ՍՈՆ ՀԱՎԱՏԻՍ

Գաթօլիք մէզհէպինտէն թարո օլան Աֆօրօզլու Գիւրէթիան էֆէնտի, տիւնքի կիւն Գաթօլիք րահիպանընա պիրէր Շէլ-բէր-իւ իրսալ իթմիշ տիր: Գաթօլիք օլ-մայան պու Գիւրէթիան բաթրիք, Գաթօ-լիքլէրէ Շէլ-բէր-իւ եօլլամատը տօյրուսու-քէնտի քէնտինէ իսթիհզայա սէպէպ օլ-տուղունսզտան, կէլէճէք նիւսիսիլտէ օ-գույանլարըմըզ պիր աղ կիւսիւրմէք իւզ-րէ Շէլ-բէր-իւ Շէլ-բէր-իւն այնը իլէ թափ-սիլթընը պիլթիթիթի:

Մէսմուլթը սահիհէյէ նազարէն, մէ-սէլէի միլիյէմիզին էսասէն թէսվիյէսի մուգատտէմա միւթէվէֆա Սլի փաշա իլէ Մ. Ֆրանզի պէյնիտէ գարարկիր օլան ուսուլ իւզրէ խիթամիլէզիր օլաճագմըշ:

Թ Է Լ Է Կ Ի Ս Յ Ը Գ Է Թ

Բարիւ 4 իյուլ

Պու կիւն ճիւմհուրիյէթին իլան օլ-տուղու կիւնէ միւսատըֆ օլան թարիի ի-սէ տէ հիչ պիր ույղունսզղուգ օլմատը: Ինկիլթէրա իլէ Ֆրանսա պէյնիտէ ահտ-նամէի թիճարէթին ագտը զըմնընտա օլան միւղաքէրէ խիթամիլէզիր օլմայա եիւզ թութմուշ տուր:

Լօստրա քէզա

Հարպ թագմիլնաթընա մահսուպ օլ-մագ իւզրէ պէլինճի եարըմ միլիար ֆը-րանգ, Պէրլին վէ Ֆրանզֆօրթ իւզէրինէ քէլիտէ զըլընմըջ օլան գամպիօ իլէ թէ-տիյէ օլունտու:

Վիէննա քէզա

Բուճէլի թիմուր եօլ թահվիլթընըն Սլէմանիա պօրսաղընտա քէսպը իշթահար իտէճէյի աղնալըլըյօր:

Պէրլին քէզա

Պալիէրանըն Մագսիմիլիէն նամ Տիւ-գասը, Բրէնս Կօրչագօֆ վէ Բրէնս Պիզ-մարգ վէ Պատ Կրանսիւգասը, վէ Սլէ-մանիա տէվլէթիին Բէթէրսպուրկ վէ Վի-

էննա սէֆիրլէրի պուրայա մուլտարլէթ իթարլէր:

Բարիւ 5 իյուլ

Սիւթըրօն վէ Նըվէրտէ տիւնքի կիւն պուղը ույղունսզղուգլար զուհուր իթար իսէ տէ, ասայիշ հիւքմ իթմէքտէ տիր:

Տրէզա քէզա

Ս.սթրիա իմքէրաթօրու Բէլիցտէն պու կիւն պուրայա մուլտարլէթ իթար: Եարըն տա Պէրլինէ աղիմէթ իտէճէք տիր:

Պէրլին քէզա

Բուսիա իմքէրաթօրու, Վէլի տահար ըրիֆագաթընտա օլտարագ պու կիւն պու-րայա վասըլ օլտու, վէ թիմուր եօլ մէր-քէզլիտէ Սլէմանիա իմքէրաթօրու, վէ Բրէնսլէր վէ պիլ ճիւմլէ վիւքէլա միւ-շարիլէյհի իսթիգպալ իթմիլէր տիր:

ՍԱՐԱՑԻՅԷ

1872 ՕԴՈՍՈՍ 25

Լիւրայի Թամ. 100 զրչ հիսապիլէ

Ինկիլիլ լիւրալ	100 8
Ֆրանսըզ «	87 4
Բօլ «	89 10
Գրիմից «	51 17
Մէճիտիլէ «	102
Պէլիք «	104 23
Մէթալիք «	104 35

ԳԱԼԱԹԱ ԲԻՍՏԱՍԸ

Օգոստ. 24 աղչամ գալիանտը	37—19
« 25 սապահ ալըլտը	38—
« « աղչամ գալիանտը	37—31
« 26 սապահ ալըլտը	37—35

1863 իսթիգրաղը	336
1863 «	348
1869 «	325 12
Ստիլթէ Ժէնէրուլ	11 18
Գրէտի « գուր. քէսիք	15 33
Աւստրօ-թիւրք	10 73
Շըմէնտըֆէր	182 73
Թրամիլէյ	12 80

Ի Լ Ա Ն Ա Թ

Պէյ օլունտա պիր թարաֆտան Գըր-լանիլըճ սօգաղը Նօ 10 իլէ պիր պուպ 100 զիրաարսա վէ պիր գույուսու օլտուղու հալտէ սաթլըք օլտուղունտան թալիպիսի զուհուրինտէ մաթպամըղա միւրաճաաթ իլլէմէլէրի:

Սէտայը Հագըգէթին օնէէ-տի այլըք ճիլտլէնմիլշ նուսիսէլէ-րի 4 պէյաղ մէճիտիլէյ Մաթ-պամըղտա ֆիրուլթ օլունմագ-տա օլտուղի:

ՍԱՀԻՊԻ ԻՄԹԻՅԱԶ ՎԷ ՄԵՍՈՒԼ ԴԱԶԷԹԱ
ՄԻՔԱՅԷԼ ԷՔՄԷՐՃԵԱՆ

ԴԱԼԱԹԱ

Նօ 10 ԷՐՄԵՆԻ ՔԻԼԻՍԱՍԸ ՍՕԳԱԼԸ
ՆԱՆԸ ՔԷՊԻՐ